Пам'ятай про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 229. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го ГРУДНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 4, 1981 No. 229. VOL. LXXXVIII.

АМЕРИКАНСЬКІ ЗАКОНОДАВЦІ ВИСТУПАЮТЬ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОЗАХИСНИКІВ

Вашінгтон. — Понад сто конґресменів і сенаторів з 31-го стейту ЗСА приєдналися до ініціятиви конґресменки Миллисент Фенвик, республіканки з Ню Джерзі, підписавши Листа до совєтського амбасадора Анатолія Добриніна з протестом проти переслідувань, що їх зазнає Українська Гельсінкська Група нагляду за виконанням Гельсінкських угод. Підкреслюючи факт арештів і заслань 37-ми членів УГГ, підписані під листом у цей спосіб вживають засобу натиску на совєтські власті висланням цього листа 5-го листопада ц.р. з метою добитися звільнення засуджених вільнодумців.

Стурбовані тяжким засудом членів Гельсінкської Групи в Україні, виборці — американські українці, через організацію Американці для Людських Прав в Україні, що її очолює невтомний Ігор Ольшанівський, активіст за полегшення долі дисидентам у Совєтському Союзі, дають до зрозуміння своїм сенаторам і конґресменам, що їм, цим виборцям, залежить на тому, щоб п'ята річниця заснування УГГ у Києві була у вільному світі, зокрема в ЗСА, гідно відзначена. У додатку до інформування кожного конґресмена в Палаті Репрезентнтів про трагічну долю цілої Української Гельсінкської Групи, до АЛПУ приєдналися Комітет Оборони Людських і Національних Прав України з Іллиной, Асоціяція Українських Американців з Нової Англії і Українське Євангельке Об'єднання Північної Америки (на чолі з Володимиром Боровським), закликаючи своїх відповідних законодавців у Конґресі приєднатися до конґресменки Фенвик.

Підписані законодавці Америки в листі до Добриніна засуджують совєтський уряд за недотримання Прикінцевого Акту Гельсінкських угод, і в цьому ж листі виявляють свою поінформованість про арешти і засуди українських оборонців людських прав. Ці законодавці цією своєю дією відверто продемонстрували перед українцями-політичними в'язнями, що збірне сумління З'єднаних Стейтів Америки є по боці всіх шляхетних оборонців і борців за здобуття універсальної цілі — людських і національних свобід у світі.

Лист-звернення до Добриніна підписало 18 конґресменів з Ню Йорку, 11 конґресменів із Ню Джерзі, вісім з Каліфорнії, сім з Пенсильванії, чотири з Колорадо, чотири з Іллиной, чотири з Огайо, чотири з Массачусетс, три з Коннектикат, три з Флориди, три з Міннесоти, два з Алабами, два з Мериленду, два з Ореґону, два з Тексасу, два з Вашіґтону і по одному з стейтів: Індіяна, Айова, Кензас, Мишиґен, Місурі, Північна Каролайна, Ровд Айленд, Вірджінія і Вермонт. З американської території Ґвам лист підписав комішенер Антоніо Борджа Пет, демократ, а з Дистрикту Колумбія — Волтер І.Фаунтрой.

Тринадцять сенаторів, які підписали лист, — це обидва з Іллиной, обидва з Мейн, і по одному із стейтів: Делавер, Айдаго, Массачусетс, Мишиґен, Міннесота, Міссурі, Набраска, Ню Мексико, і Ню Йоркський сенатор Альфонс Д'Амато.

СЕРІЯ КОНЦЕРТІВ В УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ

Ню Йорк, Н.Й. — Другий сезон концертної серії українських композиторів — чотири пополудневі концерти при Українському Інституті Америки при 2 Схід 79-та вулиця, розпічнеться в неділю, 20-го грудня ц.р., о год. 3-ій по полудні. Будуть поставлені: ляльковий вертеп із старинними українськими колядками і „Ноктюрн" - одноактова опера, музика М.Лисенка, лібретто Людмили Старицької-Черняхівської. Квитки треба замовляти в УІА телефоном (212) 288-8660.

РІЗДВЯНА ВИСТАВКА С. ҐЕРУЛЯК

Ню Йорк, Н.Й. — Від 6-го грудня ц.р. до 10-го січня 1982 року тут в Ґалерії „Маяна" при 21 Схід 7-ма вулиця відбудеться різдвяна виставка мисткині Слави Ґеруляк. Відкриття виставки - неділя, 6-го грудня год. 1-ша по полудні.

САХАРОВИ ПРОДОВЖУЮТЬ ГОЛОДІВКУ

Москва. — Вже майже двотижнева голодівка Андрея Сахарова і його дружини Єлени Боннер привертає до себе загальну увагу в світі. В Совєтському Союзі всілякі інформації про голодівку тих двох промінентних борців за права людини совєтські чинники приховують. В останньому повідомленні, яке дійшло до публічного відома після десятого дня голодівки Сахарови подали інформацію про свій стан здоров'я, та заявили, що голодівку продовжуватимуть доки совєтська влада не дасть дозволу на виїзд за кордон їхній невістці Єлизаветі Алєксєєвій.

Сахаров, який терпить на недомагання серця і щоденно зуживає відповідні ліки, перестав їх брати, щоб не захитати рівноваги ослабленого організму. Хоч він має 60 років і є хиткого здоров'я, перших десять днів голодівки перебув він успішно й без будь-яких комплікацій.

Совєтська влада покищо не турбує Сахарових у їхньому помешканні в місті Ґорькім, де вони перебувають на внутрішньому засланні, а тільки робить усе можливе, щоб унеможливити їхні контакти із зовнішнім світом. Їхнє помешкання в Ґорькім зовсім немає телефонічного сполучення й влада не хоче його заінсталювати. А телефон у їхньому помешканні в Москві, де тепер живе Алєксєєва, вилучено. Дружина Сахарова декілька днів мала змогу висилати телеграми до Алєксєєвої й передавати їй інформації та запити й отримувати від неї заздалегідь оплачені відповіді. Тепер влада перервала і цей засіб комунікації. Це змусило Єлєну Бонер покинути помешкання після десятого дня голодівки й знайти засоби комунікації з невісткою і приятелями. Якимсь чином їй це вдалося здійснити. „Ми є в порядку. Голодівку переходимо бадьоро, притримуємося устійненого нами режиму і будемо її продовжувати", заявили вони у переданій вістці.

Єлєні Боннер дотепер совєтська влада не забороняла виходити з помешкання, ані навіть подорожувати до Москви. Як довго вона ще зможе виходити на вулицю, годі сказати, одначе з кіл російських десидентів у Москві попереджають, що це мабуть у найближчих днях закінчиться і всякий контакт буде перерваний.

Серед науковців світу зростає неспокій про стан здоров'я Сахарова. Лікарі попереджають, що голодівка й зв'язане з нею ослаблення організму Сахарова можуть залишити тривалі наслідки. Совєтські учені, застрашені совєтською владою, ніякого становища у справі свого голодуючого товариша не займають і не стають у його обороні.

Ніна Строката візьме участь у студентському вечорі

Філядельфія, Па. (В.Б.). — В неділю, 6-го грудня, ц.р., о год. 3:30 по полудні у приміщенні Філії УКУ при 7911 Вайтвуд ровд, Елкінс парк, відбудеться тут міжуніверситетський вечір присвячений борцеві-поетові Олесеві Бердникові. Зі словом про свого друга, співтворця Української Гельсінкської Групи, виступить д-р Ніна Строката-Караванська, відомий борець за права людини в Україні.

Програма вечора включає також мистецький речиталь студентів в пошану борцям за людські й національні права. Як і в минулому, вечір завершиться товариською зустріччю алюмнів, студентів і приятелів.

Цей Академічний вечір організує Клюб при Темпл університеті. На прохання управи Клюбу, ректор Норма Фурст видала вже друге офіційне запрошення О.Бердникові, щоб він прибув на цей стейтовий університет з доповіддю про футуризм в літературі. Асоціяція алюмнів цього університету при тій нагоді видала заклик до всіх алюмнів Філядельфії, щоб вони своєю участю і підтримкою причинились до відродження організованого студентського життя.

Брандт повідомляє про проволоку в приміщуванні ракет

Бонн, Західня Німеччина. — Останнє перебування генерального секретаря КП СС Леоніда Брежнєва в Бонні і його довгі розмови приносять деякі несподівані наслідки. Лідер привладної соціял-демократичної партії і колишній канцлер Західньої Німеччини, Віллі Брандт, подав у пресовому інтерв'ю західньонімецькій пресі, що можливо ситуація під кінець 1983 року зміниться так, що не треба буде приміщувати американських ракет у Західній Німеччині, як противагу совєтським типу СС-20 і іншим, які вже приміщенні у великому числі і націлені на цілу Західню Европу, включно з найбільш віддаленими пунктами.

Як відомо, вже раніше було домовлення між західніми союзниками, що американські ракети будуть приміщені в Західній Німеччині і інших країнах Західньої Европи впродовж 1983 року. Приміщення таких ракет стало життєвою необхідністю після небувало великого дозброєння Совєтського Союзу у всіх родах зброї, а зокрема після приміщення Москвою великої кількости модерних ракет з атомовими головками у Східній Німеччині. Тепер же Брандт заявив, що рішення в тій справі повинно запасти „під кінець 1983 року" та ще й додав, що „можливо воно взагалі не буде потрібне".

Вслід за Брандтом подібні думки висловили інші західньонімецькі соціялістичні лідери. Зокрема лідер парляментарної фракції соціял-демократів у Бундестагу, Герберт Венер, наголосив, що це „зовсім правдоподібне".

Дотепер ніякий західньонімецький урядовий чинник з рядів соціял-демократичної партії не заперечив цього, не зважаючи на те, що опозиційна партія християнських демократів рішуче виступила проти цього. Один з її провідних речників, Філіпп Єннінґер, член Бундестагу, заявив: „Ці заяви соціял-демократів повністю захитали політику НАТО".

Преса ЗСА і інші засоби масової інформації подають, що американські політичні чинники стурбовані таким поворотом у справі зміцнення оборони Західньої Европи. Американські чинники підкреслюють, що в теперішній ситуації американські збройні сили в Европі є фактично беззахисні в обличчі масивного озброєння совєтів. У випадку совєтського нападу вони були б виставлені на скрайні небезпеки, а на це ні уряд, ані тим більше американська громадськість аж ніяк погодитися не можуть. І тому це може породити потребу переоцінки, а навіть зміни рішення у справі стаціонування американських військових формацій в Західній Европі.

ПОЛІЦІЯ СИЛОЮ ЗЛАМАЛА СТРАЙК У ВАРШАВІ

Варшава, Польща. — Пресові аґентства інформують, що в середу, 2-го грудня скріплені відділи польської поліції, які користувалися також панцерними возами і ґелікоптерами, окружили приміщення академії пожежників, у якому група в числі понад 300 студентів цієї академії влаштували штрайк і зламали спротив молоді, діючи консеквентно з погрозами першого секретаря ПОРП, прем'єра і міністра оборони Войцеха Ярузельского. Над забудуваннями академії ввесь час кружляли військові гелікоптери, а цілий квартал у якому приміщується ця школа, окружили відділи поліції. До речі, академія пожежників в Польщі рахується складовою частиною армії і всі пожежники, включно із студентами, носять військові однострої. Поліція силою винесла сидячих страйкарів і запхавши їх до автобусів повезла у невідомому напрямку, замкнувши після того герметично брами тієї установи. Пізніше більшість кадетів було звільнено і розпущено їх домів у різних кварталах Варшави, мабуть з думкою, щоб вони не змогли скоро знову зібратись тим разом вже під брамою їхньої школи.

У цій акції поліція заарештувала дев'ять провідних членів варшавського відділу „Солідарности", включно з Северином Яворським.

Товпи народу, які зібрались на це видовище, по різному реаґували на насильне зламання страйку. Переважно співали польський національний гимн, кричали до поліціянтів, називаючи їх „нацистами".

Вжиття сили проти страйкарів викликало неґативну реакцію в Крайовому Комітеті вільної профспілки „Солідарність" і її голова Лєх Валєнса закликав робітників бути готовими на всі можливості, бо уряд, на його думку, почав ламати усі раніші домовлення і постанови та змагає до конфронтації з робітничим рухом і його прихильниками. Заповіджено також поспішне засідання керівництва профспілки в Ґданьску, для обговорення нової ситуації.

Політичні аналітики і дипломати у Варшаві роблять з цього висновок, що обидві сторони — комуністична партія й уряд з однієї сторони і профспілка „Солідарність" з другої — є на дорозі до нової конфронтації.

Не зважаючи на те, що В. Валєнса не сказав, які саме заходи вживатиме профспілка проти нових методів уряду, ніхто у Польщі не сумнівається, що незабаром там розпічнеться нова серія страйків, бо це одинока зброя в руках зорганізованого робітництва.

ПРОЄКТ В НЮ ДЖЕРЗІ ДІСТАВ ДОТАЦІЮ НА ПОНАД 9,000 ДОЛЯРІВ

На інформативній розмові в редакції „Свободи" директори проєкту „Громада: українське народне життя в Ню Джерзі" (зліва) д-р Дейвид С. Коген, д-р Тарас Гунчак, і посередині Лідія Гладка із СУА.

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Л. В-а). — Вже у вересні цього року, у ч. 167, „Свобода" писала про проєкт під назвою „Громада: українське народне життя в Ню Джерзі", тоді ще не знаючи, що на цей проєкт Нюджерзький Комітет для гуманностей виасиґнує дар на понад 9,000 долярів. Тепер це стало дійсністю, і розповісти про свій успіх прийшли до редакції щоденника і до Головної Канцелярії Українського Народного Союзу, коспонзора цього проєкту, у п'ятницю, 6-го листопада, два директори цього проєкту і відпоручниця СУА, голова Окружної Ради, організації, яка внесла прохання про дотацію.

Цими гостями в редакції були: професори Ратґерського університету (Нюарк), проф. д-р Тарас Гунчак і д-р Дейвид Коген, що є також координатором постійної загальної „Програми народного життя" при Нюджерзькій Історичній Комісії", та голова окружної Ради СУА на Ню Джерзі Лідія Гладка.

Плоди їхньої праці для стейту й громади дозріють вже за неповні п'ять місяців, бо 27-го березня 1982 року цей п'ятичастинний проєкт буде здійснено.

Гості в редакції розповіли про вже пророблену працю і про ту, що ще стоїть перед ними і студентством Ратґерс університету. І це все переважно не-українці студенти. Натомість українці постачають лише потрібний матеріял для виставки та прелеґентів на симпозіюм. Не останньою точкою зацікавлення в розмові був сам „ґрент", дотація від стейту для проє[illegible] тому теж союзянка Л. Гладка була в центрі уваги, бо це якраз її організація вчасно і вміло подала заяву-прохання про „ґрент" і його дістала у висоті 9,065 дол., найбільшій висоті, яку дозволяють приписи.

Весь бюджет проєкту — 12,000 дол. Від українських жертводавців слід дістати приблизно 2,000 дол., що їх дорівнює за засадою „мечінґ" цей же філантропійний Комітет ґуманностей до 4,000 долярів.

Справа у тому, що ця установа стейту, яка вже уділила дар для проєкту, має право (і бажання) доповнити дари і пожертви, але тут повинна бути дотримана певна формальна процедура, про яку майбутні жертводавці можуть докладно довідатися, пишучи або телефонуючи до д-ра Тараса Гунчака на адресу: Taras Hunchak, History Dept., Rutgers University, Newark, N.J. 07102, (201) 635-5993.

Проєкт „Громада: українське народне життя в Ню Джерзі" складається з п'яти, як сказано, частин: „фотографічного есею", виставки народного мистецтва, симпозіюму, народного фестивалю і концерту народної музики. Все це відбудеться з години 8:30 ранку. Виставка і „фотоесей" триватимуть і після цієї дати в Робсон студентському центрі на кемпусі університету Ратґерс — Нюарк. Передбачається також виставку, а

(Продовження на ст. 3)

КОНЦЕРТИ В.ДЕНИСЕНКА В НЮАРКУ І ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Нюарк, Н .Дж. — Концерти Володимира Денисенка, першого баса-баритона Великої державної опери у Варшаві відбуватимуться в Нюарку і Філядельфії в днях 12 і 13-го грудня ц.р. Концерт в Нюарку відбудеться о год. 5-ій по полудні в Українському Народному Домі при 140 Проспект авеню, заходами Українського Музичного Інституту і Української Музичної Фундації; при фортепіяні — Дарія Гординська - Каранович. Квитки вступу можна набувати в „Дніпрі", 689 Сенфорд авеню , тел. (201) 378-8783 і при касі в день концерту. У Філядельфії концерт відбуватиметься під патронатом УМІ, Українського Лікарського Товариства Північної Америки і Товариства Українських Інженерів. Початок о год. 4-ій по полудні в Культурно-Освітньому Центрі при 700 Сідар ровд в Абінґтоні. Квитки можна набувати в крамницях Космос, Оріон і Лукасевичів.

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР В ЮНІОНДЕЙЛ

Юніондейл, Н.Й. — Заходами Сестрицтва св. Ольги і св. Марії при українській православній церкві св. Михаіла, 237 Мейпл авеню, вдібудеться різдвяний базар 5і 6-го грудня ц.р. від 1-6 по полудні. Можна буде набути усі потрібні речі для Різдва, зокрема кутю, мед, сухі гриби, кераміку, вишивки, святочні каточки, біжутерію, образи і домашнє печиво. Будуть також українські страви.

У світі

З ОГЛЯДУ НА ТЕ, ЩО СПРОБА ПАРТІЇ флямандських лібералів створити новий бельгійський уряд не вдалася, король Бельгії Бодуен дав мандат колишньому міністрові закордонних справ Бельгії в християнсько-демократичному кабінеті Шарлеві-Фердінандові Нотамбові спробувати створити новий уряд. Ніяка партія в теперішньому бельгійському парляменті не має більшости, й тому кабінет мусить бути створений на коаліційній базі, а добитися коаліції різних партій нелегко. Не повелася перша спроба створити таку коаліцію довкруги християнських демократів, ані не погодилися на коаліцію різні угруповання лібералів.

АЛЬЖИР ВІДВІДАВ ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран. Серед його перших публічних виступів в Альжирі була велика промова перед альжирським парляментом. Перед тією промовою він зложив вінок на цвинтарі, де поховані учасники підпільної революційної боротьби проти Франції та альжирські повстанці, які загинули в боях з французами. В короткому слові над гробом Гуарі Бемедієнна, одного з лідерів революційного підпілля, а відтак президента вільного Альжиру, Міттеран сказав: „Тут я складаю поклін героям, які стали символом Альжиру". В промові перед повним складом парляменту Президент Міттеран вказав на те, що обидва народи, французький і альжирський, полюбили альжирську землю, але між ними були розходження двох різних історій та двох різних культур. Поступитися мусіла Франція, визнаючи вищість прав альжирців, споконвічних автохтонів тієї землі. На закінчення своєї візити Міттеран осягнув порозуміння з альжирським урядом у цілому ряді політичних і економічних питань.

ЮҐОСЛАВСЬКИЙ ЛІТАК ДС-9 РОЗБИВСЯ ОБ ГОРУ в часі приземлювання на летовищі Аяччіо, Корсика Всі 178 осіб, які були на тому літаку, загинули у катастрофі. Летовище в Аяччіо було на листі небезпечних летовищ, і багато летунських ліній та пілотів оминали його. Всі пасажири були юґославськими громадянами й відбували одноденну прогулянку на той мальовничий острів. Більшість пасажирів були словенці, а літак відлетів з летовища в Любляні, столиці Словенії. Поліція і контроля летунського руху на летовищі ствердили, що літак приземлювався зовсім нормально та ввійшов у контакт з контрольною вежею. Одначе, хмари були такі густі, що пілот не міг побачити гори, а літак трошки зійшов з курсу і це спричинило катастрофу. Катастрофа юґославського літака в Аяччіо є десятою в черзі величини летунською катастрофою в світі.

В МІСТІ ЕРЗУРУМ, східня Туреччина, почався великий судовий процес проти найбільшого лівого терористичного об'єднання, яке виступає під назвою Турецький революційний шлях. На лаві обвинувачених засіло більш як 500 терористів, які виконали цілий ряд збройних акцій, вбили багато людей, пограбували численні банки, державні установи та приватних людей. Головна група того об'єднання працювала біля совєтського державного кордону і є всі дані твердити, що вона мала зв'язки з совєтськими чинниками через кордон та з совєтськими емісарами, яких перекидувано на терен Туреччини. Багато з членів того об'єднання призналися до закидуваних їм злочинів, зложили відповідні зізнання та подали подробиці своєї терористичної діяльности.

ДО НЮ ЙОРКУ прибув і відбуває численні політичні розмови й зустрічі з американськими чинниками та з представництвами різних держав, що є членами ОН, лідер революційних національних груп у Анголі Йонас Савімбі, які ведуть проти тамошнього марксистського уряду партизанську боротьбу. Партизани під командою Савімбі займають і кермують великою частиною південнозахідньої Анґолі, де вони мають свої бази й значні збройні сили. Останнім часом ті партизанські загони почали просуватися на захід і на північ, тобто в райони, які були під беззастережно контролею марксистського уряду Анґолі.

В Америці

ПОСАДНИКИ БАГАТЬОХ МІСТ, ВКЛЮЧНО з посадником Ню Йорку Едвардом Качом, сильно критикували на річній конференції „новий федералізм" президента Роналда Реґена. Майже всі промовці однозгідно заявили, що федеральний Уряд пересуває велику частину відповідальностей за соціяльні програми з Вашінґтону до поодиноких стейтів, але при тому не каже якими фондами ці програми мають бути фінансовані. Посадник Е. Кач назвав „новий федералізм" Р. Реґена „мертвою і соромливою теорією", яка є дуже шкідливою для американських міст і американської спільноти взагалі. Посадник критикував при тому майже усі соціяльні програми теперішньої Адміністрації у Вашінґтоні.

ЕКОНОМІЧНУ ПОЛІТИКУ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена критикували не тільки посадники міст у Дітройті, але також 14 християнських і жидівських лідерів в околиці Балтимору, Мериленд. У листі до Президента релігійні лідери засуджують зменшення витрат федерального Уряду на соціяльні програми і збільшення фондів на дозброєння Америки. У листі вони заявляють: „ми засуджуємо таку оборонну політику, яка приносить вбогість до наших хат".

У ВАШІНҐТОНІ, В ГОТЕЛІ ШЕРАТОН, відбувається вже від кількох днів конференція для обговорення проблем старших віком громадян З'єднаних Стейтів Америки. У вівторок, 1-го грудня ц.р., президент Роналд Реґен несподівано завітав на конференцію і виголосив коротке привітальне слово до кількох тисяч зібраних учасників. Президент в першу чергу з'ясував становище його Адміністрації до соціяльних програм, зокрема до пенсійного фонду і заявив, що цю програму треба за всяку ціну зберегти, бо вона становить підставову фінансову базу багатьох мільйонів старших віком американців. Він однак гостро засудив політику „ демагогії" і використовування соціяльних програм для політичних цілей противниками теперішньої Адміністрації. Після виступу Президента ситуація на конференції настільки змінилася, що більшість учасників висловилися за політикою теперішнього Уряду, тоді, коли ще два дні тому більшість делеґатів засуджували цю політику.

НОВОВИБРАНИЙ ГУБЕРНАТОР НЮ ДЖЕРЗІ Томас Кейн заповів, що він на протязі свого чотирирічного урядування не старатиметься про підвишку стейтових податків. Республіканський губернатор заявив також, що він проситиме контрольовані демократами обидві стейтові палати застановитися над зниженням податків для підприємств. Відповідаючи на запитання кореспондентів, Кейн відповів, що він не бачить потреби підвищувати також податки від особистих доходів громадян, мешканців цього стейту.

СТЕЙТОВА ВЛАДА В ОЛБАНІ НАКАЗАЛА відібрати дозвіл на практику від д-ра Джорджа А. Вутана за те, що він, не зважаючи на заборону і існуючі стейтові закони, допомагав багатьом своїм пацієнтам народжувати дітей не в шпиталі, а вдома. Д-р Вутан назвав таке поступування стейтових властей „переслідуванням" і „обмеженням особистої свободи медика" тільки тому, що шпиталі тратять на тому великі гроші, а користають ті, які цілком не потребують шпитальної обслуги. Багато молодих матерей зголосили свою готовість свідчити в користь д-ра Вутана, а в місті Кінґстон, Н. Й., взагалі розпочався рух за зміною закону, який забороняє лікарям допомагати матерям приводити дітей на світ вдома.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ОПРАВДАВ Ричарда Аллена від закиду, що він присвоїв собі 1,000 долярів і не передав їх своєчасно до державної скарбниці. Генеральний прокуратор Вілліям Френч Смит заявив, що він не бачить потреби покликання спеціяльного прокуратора для розслідування справи Аллена, чого настирливо домагалися численні впливові демократи. Департамент справедливости продовжуватиме однак слідство в інших закидах проти Аллена, який перебуває, як відомо, на добровільній відпустці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00, UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нужда і горілка

Коли кругло 100 літ тому Карло Маркс (1818-1886) заповів невідхильність клясової боротьби і революції проти експлуатуючих їх капіталістів, він не передбачив легалізованих робітничих спілок та колективних договорів праці. Але хоч він помилився у тому, що в Росії не може прийти до такої революції, бо це відстала країна, де нема експлуатованих капіталом робітничої кляси, проте сказав правду, що Росія під нинішньою назвою Совєтського Союзу — все ще відстала країна. За царату існував в Росії розмірний добробут широких кіл населення, дарма, що це була здебільшого хліборобська країна, в якій кріпацтво скасовано щойно в році смерти Шевченка 1861. Але, коли Маркс і Енґельс (1820-1895) обурювалися на деспотизм царату з його „охраною", то за царату політичні в'язні були упривілейовані у порівнянні з кримінальними злочинцями і не могло бути мови про такі злочини, як штучний голод на Україні з мільйонами заморених на смерть людей чи здавлювання танками бунтів у кацетах в Мордовії.

На протязі 60-их років панування большевизму розбудовано в СССР важкий промисл, — але він наставлений на здвигнення могутньої військової машини, з повним нехтуванням ужиткового промислу. Наслідок такий, що хоча Москва вислала довкола Землі першого „Спутніка" у 1957 році, але — за ствердженням всіх туристів — по нинішній день нема в готелях Інтуриста туалетового паперу і всі господині в СССР манджають з „авоськами" на рамені: „ану ж („авось") трапиться щось купити. І носять зі собою старі газети, бо коли щастя дозволить купити фунт м'яса, бо його можна нести або „голою рукою", або загорненого у принесену газету...

У минулому тижні Центральна Розвідча Аґенція (Сі-Ай-Ей) переслала Конґресові свій широкий звіт про економічну ситуацію в Совєтському Союзі. З черги те звідомлення поширила спільна Економічна Комісія Конґресу. Хоча недавно сам Брежнєв прилюдно нарікав, що вже третій рік з черги був у Совєтському Союзі неврожай і що не виконано передбаченої останньою сьомирічкою норми у таких ділянках важкого промислу, як: вугілля, нафта і сталь, проте він промовчав, що в Совєтському Союзі на 60-ий рік панування комунізму існує найнижчий життєвий стандарт із усіх так званих соціялістичних країн, не кажучи вже про те, що панує там найнижчий життєвий стандарт у порівнянні з усіма вільними країнами, зокрема із країнами Західньої Европи та Америки чи Канади.

Зате, — стверджується у тому звідомленні, — існують три прикметні риси цілої економічної системи в СССР, всього тамошнього способу життя: 1) масове хабарництво, від найнижчих щаблів службовців і урядовців до найвищих (у тоталітарній системі все є на службі держави), 2) чорний ринок, без якого ніхто не може обійтись і 3) масове пияцтво. Щодо цього останнього „специфікуму" совєтського раю на землі, то в отому звідомленні стверджується, що коли в інших країнах світу консумція алькоголю обрахована — у відношенні до інших харчів і числа населення — на 1-6 відсотків, то в СССР вона сягає 17 відсотків. Автори звідомлення додають, що ця статистика не охоплює самогону й інших підмінок чистого алькоголю. Люди запиваються не тільки на те, щоби „залити хробака", але й тому що алькоголь таки заступає дещо харчі, яких нема. За неперевіреними ще вістками — у Ленінграді і Москві появилися вже летючки з закликом до голодових демонстрацій...

Оприлюднюваний бюджет Совєтського Союзу не має ніякої вартости, бо він з правила фальшований: видатки на збросння підшивають під усякі інші позиції. Громадяни совєтського раю знають це і писаним бюджетом не цікавляться: вони знають, що всі звіти, що їх складають керівники фабрик чи радгоспів і колгоспів фальшовані також, бо так пристрижені, щоби сподобатися вищим властям. Але брак товарів у крамницях скрити не можна. Не можна вмовити в людей, що вони мають те чого не мають. Не мають найконечніших речей першої потреби, а що державні платні мінімальні (інших немає), то, наприклад, лікар у СССР може купити собі вбрання тільки за свою тримісячну платню, під умовою, щоб увесь той час не їв і не втримував своєї родини. Цей стан доведено до абсурду. До абсурду з посмаком траґізму вишрубовано мита за посилки до СССР. Тому всі ті, які мають рідних чи приятелів у СССР посилають їм „бандеролі": хустки (обов'язково зі золотими нитками!), светери, нитки до вишивання, сорочки, штани — все це там люксус, який дозволяє обдарованій людині сяк-так прожити. Як довго може зберегтись така держава і що варті її склади зброї, коли запілля позбавлене предметів найпершої потреби?

Володимир Душник

ПІСЛЯ ЗУСТРІЧІ БРЕЖНЄВА ЗІ ШМІДТОМ

По трьох днях нарад між совєтським президентом Леонідом Брежнєвим і німецьким канцлером Гельмутом Шмідтом у Бонні, про ці переговори видано комунікат, у якому майже не було нічого важливого. Про справу атомових зброєнь сказано, що обидві сторони (совєтська й німецька) погодилися в тому, щоб „конечно, шляхом конкретних переговорів, осягнути постійну рівновагу сил на найнижчому по можливості щаблі".

Візиту Брежнєва в Европі розглядають — як намагання знайти не так будь-яке порозуміння із Західньою Німеччиною, а радше як намагання довідатися, що думає Европа про атомові ракети середнього засягу.

На думку західньоевропейських спеціялістів, Брежнєв повернувся в Москву з порожніми руками", бо він побачив, що як західньонімецький уряд, так і християнсько-демократична опозиція, не змінили своїх твердих позицій в їхній приналежності до Атлантійського Союзу, обороняючи пропозиції президента Реґена щодо контролі атомових зброєнь, в справі яких він плянує переговорювати з представниками совєтського уряду в Женеві.

Ані обіцянки совєтського уряду відтягнути „сотні" ракет, ані теж погрози, що Европа опиниться „в дуже небезпечному положенні", якщо вона дозволить Америці впровадити нові й змодернізовані атомові ракети, не зрушили сильну наставу Шмідта в його приналежності до Атлантійського Союзу. Його тверду поставу — тоді, коли він має сильну опозицію у лоні соціял-демократичної партії — схвалили навіть його політичні противники в партії.

Із вдоволенням стверджуємо, що ми були свідками незаперечної єдности в представленні політики Заходу і пропозиції Америки в справі контролю атомових зброєнь у переговорах з Брежнєвом, — сказав д-р Гельмут Коль, голова християнської демократичної партії, яка стоїть в опозиції до політики соціял-демократичної партії Гельмута Шмідта.

„Президент Брежнєв повинен знати, - як це правильно заявив канцлер Шмідт, — що будь-який західньонімецький уряд з певною дозою уяви, буде за впровадження в 1983 році нових атомових ракет середнього засягу, якщо не дійде до заключення певної угоди (між ЗСА і СССР)", — говорив Коль. Він теж перестеріг Шмідта, щоб цей не старався бути „посередником" між Америкою і Совєтським Союзом.

Канцлер Шмідт сказав: „Наше становище лежить у спільному інтересі зі Заходом. З'ясовуючи наше становище ясно, ми хочемо, щоб ви (Брежнєв) зрозуміли краще це становище, як теж стурбування західнього світу, — і це все ви повинні взяти до уваги".

Одначе, не зважаючи на сильне становище канцлера Шмідта відносно Брежнєва, критики Шмідта закидають, що він не мав чи не хотів знайти відповідної нагоди говорити із Брежнєвим про совєтську інвазію Афганістану та про еміґрацію німців із СССР, яких Москва звідтіля не хоче випустити. Багато німців сподівалося, що під час конференції ці питання порушать.

Вкінці обидві сторони — німецька й совєтська, привітали постійно зростаючу торговлю між СССР і Західньою Німеччиною. В комунікаті сказано про підписання договору про доставу Совєтським Союзом природного ґазу в західній Берлін, як також про культурні, технічно-наукові, спортові і туристичні виміни.

Людмила Волянська

ЖУРНАЛ „КОНТАКТ" ПОЯВЛЯЄТЬСЯ ДАЛІ

II

Державний апарат переконав інших у тому, що ніякого українського народу, української мови, української культури - нема. І інші піддалися, і сміхом своїм, своєю ніяковою мовчанкою й багато чим іншим намагаються довести українцям, що немає їх, немає... (...). Якщо семеро кажуть тобі — п'яний, іди в ліжко, хоч вина (горілки) й не нюхав."

Нанизуючи подібно писані серцем спогади і свої міркування, Юр'єв приходить до єдиноправильного висновку, що свідчить про те, що та земля, на якій він народився, виріс і зформувався, поклала на нього свою велику печать. Поклала Україна на нього печать Того, хто звав колискою Ізраїль, але чиє Слово пронеслось по всьому світі. Це вплив Христа, — не називаючи Його, Юр'єв пише наче Його слова: „Я не знаю жодного засобу боротьби зі злом, крім добра. Я не знаю, жодного способу осягнення добра, крім правди. І коли я дивився огидну дешевку — телевізійний бойовичок ‚Катастрофа' (тут Юр'єв пише про фільм, у якому зображено „ідилію" поміж совєтським прикордонником й біженцями-євреями з совєтів, і як той прикордонник людяно їм допомагає), — продовжує автор далі — а українці — звичайно ж —'ріжуть євреїв', — мені було прикро і соромно... Чи то автори фільму сподівалися продати його також радянській телевізії?...", — питає з жалем Юр'єв.

Він наводить у своїй статті багато іншого прецінного матеріялу, який ілюструє, що не самі українці в минулій історії мали труднощі у взаємовідносинах з жидівським народом. Багато зазнали кривд одноплемінники Юр'єва і від інших народів, але цьому треба тепер покласти край і здійснити завдання Комітету: „долати багатовікові нашарування у взаєминах українського і єврейського народів".

„Хто зна, можливо все це намарно, — пише Юр'єв, — можливо, ми б'ємося лобом у стіну історії... Але поки не прийшли до нас політики, соціологи, 'ділки', почитаймо одне одному вірші; почнім з поеми 'Сон' Шевченка: ‚У всякого — своя доля, І свій шлях широкий"..., - закінчує він свою глибоку й вдумливу статтю, читаючи яку не можна не зворушитися.

Інший матеріял у журналі — так само цікавий. Тут є стаття-пояснення Юрія Вудки „Навіщо це потрібно?", стаття Олександра Фельдмана про Романа Шухевича, написана з великим знанням справи і симпатією до впалого головного командира УПА, що особливо цінне, бо розбиває створений ворогами України стереотип і дає правдивий образ генерала Чупринки — героя української боротьби за волю.

Знаменитою є також праця Михайла Добрянського, визначного українського журналіста й публіциста, одного з теоретиків справжнього українського демократизму. Передрукований тут з-перед понад 20-ти років есей „Розмова на єврейські теми", мабуть, чи не вперше перекладений на іврит, англійську й російські мови. І це дуже добре: з будуючими думками цього мислителя знайомляться нарешті інші наші сусіди, які чейже повинні знати, що про потребу нормалізації відносин між українцями і євреями у нас писали добре, часто і давно. І це не „коньюнктура", а глибоке бажання нашого народу, особливо його чільних діячів, полагодити давні незгоди.

Прикінцевим матеріялом україномовної частини у журналі, що його опрацював, як і в першому числі „Контакту", знову О. Фельдман, є продовження документальної праці під заголовком: „Єврейсько-українські взаємини в дзеркалі української преси на Заході". З великою пильністю читають наші нещодавні сусіди в Ізраїлі українську пресу, цікавляться у першу чергу тим, що ми пишемо про українсько-єврейські відносини, що й не дивно, раз їхня організація навіть у своїй назві визначила якраз це полем свого зацікавлення. Що більше, сам Комітет для цього і існує.

Цей матеріял займає 18 сторінок друку і вимагає окремого розбору. Дещо тут можливо потрактоване не зовсім вірно: так в „антисеміти" потрапив, наприклад, Панас Феденко, нещодавно померлий в Мюнхені. Очевидно, це якесь непорозуміння, бо він був все своє життя якраз людиною, що їх популярно звуть „юдофілами" — симпатиками жидівського народу, і він чимало зробив для зміцнення українсько-жидівських відносин. Зрештою, це довгий розділ, і ті, що ближче цікавляться питанням, заторкненим у ньому, повинні б придбати собі це число „Контакту", пишучи на адресу: Publik Committee for Jewish-Ukrainian cooperation, POB 3006, Jerusalem 91030, Israel.

Згадавши адресу, додам, що ця публікація містить кілька листів до редакції від захоплених і вдячних українських читачів першого числа. Таких листів редакція дістала шість сотень і всі вони прихильні до діяльности Громадського Комітету чи Товариства, як вони б не називалися. Бо визрів нарешті час для діялогу, для зв'язків і співпраці.

Багато до думання дають теж спогади Михайла Хейфеца з таборових часів, у яких змальовано українських в'язнів і підкреслено, як неспівмірно тяжче бути в'язнем у совєтських тюрмах і таборах, якщо ти... Українець.

Редакційною ж статтею всього цього збірника треба уважати статтейку Юрія Вудки „Навіщо це потрібно?". Він ставить тут питання про доцільність українсько-єврейських зв'язків і мудро відповідає на нього; він пише: „Кляте це питання примушує нас ніяковіти, бо важко логікою пояснити той глибинний внутрішній поштовх, що є справжнім первнем нашого контакту. Ми починаємо хворобливо відшукувати арґументи, від практичної користи до принципових міркувань. Ми не хочемо помічати, що ці логічні арґументи дуже двозначні і аж ніяк не пояснюють нашого впертого руху проти вікової загальної течії... Що ж це за рух? Коньюнктурний чи Донкіхотський?.." І пропонує автор тут „шукати коріння руху в царині містичній, тобто в тому джерелі, з котрого народжується...Доля". Тут він боронить українців від найтяжчого закиду, підкреслюючи певну унікальність нашого становища. Юрій Вудка пише: „Якщо перелічувати країни, що від них наші предки багато потерпіли, то Україна буде серед них. Але не важко помітити відразу, що в цьому списку українці будуть винятком: вони й лише вони не були державним народом, не володіли власною долею, жили 'на нашій, не

(Продовження на ст. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Концерт української оперової музики

Дожидаючи цього великого концерту в репрезентативній Карнеґі Голл, в виконанні Українського Оперного Хору з Торонто, солістів і Американської Симфонічної Оркестри під руководінням диригента Володимира Колесника в заряді Українського Народного Союзу, дня 15-го листопада 1981 року, ми були свідомі того, що може дати зі себе хор, оркестра чи навіть солісти. Була тільки одна справжня невідома, а саме, як зарепрезентує себе Колесник, як дириґент?

Кажучи правду, ми не очікували від нього, як керівника симфонічної оркестри чогось особливого, бо в Києві, як дириґент не дуже то зумів він прославитись, на що вказувало б дещо з платівкових награнь, що продістались сюди. Однак треба вважати, що побування на Заході, яке дало йому нагоду студіювати великих оркестрових дириґентів-корифеїв зблизька і безпосередньо, збагатило його мистецький досвід та скріпило мистецьку індивідуальність. Кажучи точніше, Колесник, на цьому концерті, не тільки не розчарував, але навпаки, доказав, що він справжній, темпераментний і повнокровний дириґент, який потрапить всевладно опанувати оркестру, хор і солістів, видобуваючи з них повноту відданости мистецької наснаги. Коли комусь менше подобаються його гестрії широкі рухи рук та намагання дириґувати цілим тілом, то це не важливе. Бож відомий Л. Берстін, дириґуючи танцює весь час і воно не перешкоджує йому бути світової слави дириґентом. Тому концерт цей, не входячи зразу в деталі, а беручи загально, як музична продукція, зробив неочікуване і глибоке враження та подобався.

Коли, однак, звернемось до самого задуму і плянування імпрези В. Колесником, то справа представляється дещо інакше. Перш усього український Ню Йорк не дуже був цікавий на вийнятки із „Запорожця за Дунаєм", ми бо вийнятки з цієї опери чуємо тут постійно, понад 30 років і вже з-за обрію вилонюється нова постановка з Людкевичевим доданим актом у 1982 році. Тільки зовсім вийнятково можна б оправдати сцену зі „Запорожця", якби в концерті були якісь справді особливі солісти, яких — як відомо — не було. Звичайно, що УНС, який фінансував імпрезу, не будучи концертовою аґенцією, не міг брати відповідальности за мистецькі рішення. Громада Ню Йорку і околиці бажала собі одного: опери Анатоля Вахнянина: „Купало"! Як не в театральній формі, бо це задорого, то хоч в концертовій. А воно було можливе, бож це саме і був концерт тільки. Було загальне бажання почути, хай і зі слабшим голосом, але цікавий, невиконуваний твір А. Вахнянина — великого подвижника української культури, основника Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові.

А тепер належало б розглянути докладніше вже і саму виконану програму. Що значили ті викреслення деяких точок з програми і втягнення нових? Як це назвати, що реклямується всенький час одну співачку, а знечев'я з'являється інша? Ще й без належних вияснень. Чому в програмі твори не зовсім були першорядних композиторів В. Гомоляки і Г. Жуковського, які бувають виконувані тепер в СССР, а не будь-який твір найбільш репрезентативного, найціннішого і найбільш патріотичного державника Станислава Людкевича? Його композицій, та ще по його смерти, не почуємо тепер в Україні. А в нас, на еміґрації, є дещо з його симфонічних творів, ось хоч би знамениті „Каменярі" з безсмертним хоровим „Не пора", чи прелина творчости Людкевича „Прикарпатська симфонія". Аджеж досить псевдоукраїнська „Карпатська леґенда" Гомоляка, задириґована ефектовно Колесником, має більше орієнтального, якогось середньоазіятського музичного наверствування, як справжньої стихійности рідних Карпат. Коли Москва замовчує музику Людкевича, то наш святий обов'язок виконувати її. І цей концерт повинен бути місцем для неї. А нам же хочеться вірити, що Колесник потрапить вивести її блискуче.

Повертаючи до розгляду виконання програми, з приємністю признаємо, що оркестра і хор під рукою Колесника випали взірцево. І навіть, як цей мішаний 100 чи 90 особовий хор, коли йдеться про потугу тону, звучав радше, як 60-особова одиниця, це ж бо молоді голоси, то, однак, звук їхній був весь час зрівноважений і гарний.

Коли ж ідеться про солістів, то не зважаючи на найкращу волю, тут не можна забагато додатнього сказати. Темпераментне мецо Ганна Колесник, яка ще кілька років тому, мала гарний, рівний голос, дістала тепер звідкись небажану вібрацію чи тремольо, та і долішні тони не зовсім звучать. Чи це не від якихось учителів набуток? Зрештою виконала свою партію зовсім добре і почувалась на сцені найсвобідніше з усіх. Заступниця Ірени Вельгаш милого вигляду і музикальна, ліричне сопрано Вікторія Масник, має приємний голосовий матеріял, який потребує ще вкладу праці, щоби середній і долішній реґістер голосу, дістав звук. Що їй особливо потрібне-це темперамент. Навісне хвилювання не покинуло її до останнього тону. І аж по концерті, відклонюючись публіці, видобула вона зі

(Закінчення на стор. 3)

Оксана Бризгун-Соколик

СТАНИСЛАВ ЛЮДКЕВИЧ

I

У січні 1979 року українці в цілому світі переживали надзвичайно радісну та рідкісну подію: століття з дня народження композитора Станислава Людкевича. Українська преса на поселеннях та на Україні згадувала цю подію. Цілий рік ми бачили в газетах, що в різних містах Америки та Канади відзначали цю велику людину.

А в травні трагічна вістка захмарила радісний сотий рік. У тім же Львові КҐБ замордувало молодого талановитого композитора Володимира Івасюка. А у вересні відійшов на вічний спочинок Станислав Людкевич.

Ми відзначали, святкували, згадували цю небуденну постать у музичному житті України не тільки тому, що дожив він до сто років. Багато людей доживає такого віку! Ми згадували його головно тому, що його заслуги в розвитку української музики і культури взагалі — надзвичайні.

Станислава Людкевича в музиці можна порівняти з Іваном Франком в літературі. Прийшов він у часі, коли всюди, на кожному відтинку музичного життя, треба було допомоги, поради та головно праці. Правда, він не єдиний прийшов у той час. Та він єдиний, так як Франко, не тільки відчув, що треба конкретно і „вже тепер" працювати, і не тільки кинувся добровільно зі всією енерґією в ту працю, а й мав здібності та професійне знання забирати авторитетний голос у всіх галузях музики. Своєю працею та знанням він не тільки виховав кілька музичних поколінь, а й цілковито змінив напрям музикування у Західній Україні. Тим самим мав колосальний вплив на розвиток української музики в загальному.

Народився Станислав Людкевич у княжім городі Ярославі 24-го січня 1879 року в родині учителя народних шкіл. Серед польського оточення батько зумів прищепити любов до українського народу та української культури. В оточенні, в якому загубилася не одна наша одиниця, Станислав виріс у принципового українця.

Людкевич почав компонувати ще гімназійним студентом. Уже в 1898 році виконано його твір „Вічний Революціонер" для хору та оркестри на слова Івана Франка, який він написав для святкування 25-ліття творчости поета. Людкевичеві було тоді 19 років! У своїй статті „Перший Франківський концерт", видрукованій 1956 року в збірці „Іван Франко в споминах сучасників", Людкевич згадує, що в той час, себто 1898 року, не було ще музики до слів Франка і організатори концерту звернулися до композиторів щось написати — створити для такої нагоди. Приятель Людкевича, Володимир Старосольський, намовив Людкевича написати музику до „Каменярів". І тут Людкевич щиро признається: „...але переконався, що це завдання перевищувало мої тодішні сили, та вирішив зложити музику для хору з оркестрою для „Вічного революціонера". Закінчивши „Вічного революціонера" помітив я з острахом, що не зважаючи на те, що в моїй уяві зарисувався оркестровий супровід досить ярко та пишно, моє знання оркестральних інструментів і їх практичного вжитку було тоді, коли не рівне нулеві, то все таки рішуче замале..."

Це й було однією з причин, чому Людкевич пізніше вирішив їхати до Відня на дальші студії музики. Хоч Людкевич так щиро згадує про свої недоліки, вже в тім творі відчувається блиск майбутнього композитора.

На цім концерті Людкевич познайомився з Франком і їхнє знайомство було близьке та довґотривале.

Перші рецензії, публіцистичні та наукові статті Людкевича появилися 1899 року, як він був студентом Львівського університету. В 1900 появилася в журналі „Молода Україна" стаття під заголовком „Наші співаки і народна справа". В ній Людкевич сказав знаменне речення, яке стало кредом його життя; „...і найбільших артистів ніхто не звільнив від того, щоб вони усі свої сили, все своє мистецтво присвятили своїй нації. А мистецтво тим не то не знизиться, а навпаки, піднесеться через свою ідейність, якої бракує в музиці взагалі, а в нас іменно..."

В університетські роки Людкевич був активним учасником хорів „Руської Бесіди" і „Бояна" а потім і керував ним.

У 1899 році студентська молодь Львова зорганізувалася в „Академічній Громаді". Людкевич також був її членом. Студенти відбували віча та маніфестації за український університет у Львові. Однак польські посли виступили проти відкриття українського університету в Львові, чи денебудь інде в Галичині.

Після закінчення університету Людкевич складає додатковий учительський іспит і викладає в гімназіях, з перервою, до Першої світової війни українську, латинську грецьку мови та літературу.

У 1905 році з художником Іваном Трушом він засновує перший український мистецький журнал „Артистичний Вісник", що виходить вправді тільки рік, але заторкує багато принципових питань мистецтва.

В 1907 році Людкевич поїхав до Відня, хотів завершити свою музичну освіту, яку розпочав із своєю матір'ю грою на фортепіяні. Здобуває докторат музикології і їде до Мюнхену та Лайпціґу продовжувати свої студії. Два роки в центрах музичного життя Европи, в праці із знаменитими музиками, (наприклад, Ґуґо Ріман), заокруглюють його знання та знайомлять з новими здобутками Заходу.

По повороті до Львова Людкевич продовжує вчити в гімназії і одночасно в 1910 році стає директором Музичного Інституту. Проводить реорганізацію навчання музики, складає підручник „Загальної основи музики". Компонує, виступає з рефератами, доповідями, пише статті про українських композиторів, що є важливим вкладом в історію української музики. В цих статтях автор дає яскраву картину обставин, в яких творили західньоукраїнські композитори в XIX столітті.

Стає дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка та керівником Музикознавчої Комісії, заснованої в 1936 році при НТШ. (Про цей факт в СССР замовчують).

Збірка його писань „Дослідження, статті, рецензії" — після суворої цензури вийшла в Києві 1973 року та відразу зникла з полиць книгарень... В 1976 році появилася знов у Києві „та сама книга", в якій з 520 сторінок першого видання залишилося тільки 214...

(Продовження буде)

Журнал...

(Продовження зі стор. 2)

своїй землі'. А якщо копнути (лопатою) ще трохи глибше, то саме цим можна пояснити ще один винятковий факт: усім негативним для єврейської історії українським постатям (від гайдамаки до поліцая) можна протиставити таку ж низку єврейських постатей — від орендаря до чекіста. (З тим, що цей чекіст був і діяв покоління ціле перед „поліцаєм". — Л. В.). А послабленя провини важкою неприродною ситуацією також стосується і тих і других".

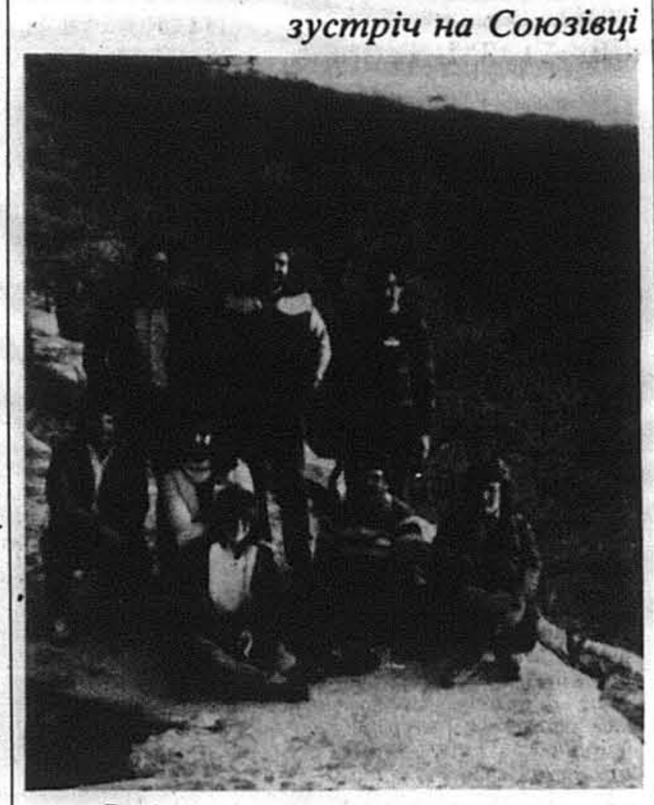
І як висновок і підсумок для всього цього незвичайно цікавого, що надруковане в цьому числі цього особливого журналу, можна знову навести слова з цієї Редакційної: „Тільки коли ми зуміємо до кінця щиро визнати, вибачити й підтримувати один одного, Доля дозволить нам розірвати зачароване коло голокостів і вирватися назустріч повному визволенню". І наступить порозуміння — і в ньому лежить справжня месіянська суть.

Друге й третє число журналу „Контакт" цілком виправдало той український ентузіязм, що з'явився після прочитання „Контакту" ч. 1, і думається, що цей раз не 600, а більше дістане від нас листів його Редакція.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ЗАЯВИВ, ЩО ВІН носиться з думкою змінити відношення федерального Уряду до 11,000 контролерів цивільного летунства, які були звільнені з праці з причини незаконного страйку переведеного їхньою профспілкою. Адміністрація Реґена прийняла була, як відомо, рішення про заборону на три роки поновного затруднення контролерів. Хоч Президент не входив в подробиці цієї справи, деякі коментатори звернули увагу, що його настанова до цієї справи дещо змінилася. До такого висновку прийшли численні журналісти на підставі слів президента Реґена, який, зустрічаючись з представниками профспілки тімстерів заявив, „я думаю, що у тій справі можна буде щось зробити".

АРҐЕНТИНСЬКІ УРЯДОВІ ЧИННИКИ заперечують вістки про вишкіл сальвадорських старшин в рядах арґентинської армії та в її військових вишкільних установах. Одначе, тепер з різних боків прийшли підтвердження того факту. Це змусило арґентинський уряд дещо змінити своє становище у цій справі. Речник міністерства закордонних справ Арґентини заявив, що „тільки невеличке число, може, 10 сальвадорських старшин переходить вишкіл у ділянці мілітарної безпеки". До того він додав, що такі вишколи не є нічим дивним, а навпаки належать вони до латинсько-американської традиції. Цей же самий речник арґентинського міністерства закордонних справ заявив, що саме завдяки такому поступуванню „Арґентина затримує своє суверенне становище супроти конфліктів великодержав". Знавці середньо- і південноамериканських проблем підкреслюють, що Арґентина утримує дуже жваві торговельні контакти з Кубою, та що ці обидві країни при кожній нагоді оминають будь-які конфлікти поміж собою.

УНС спонзорував молодечу зустріч на Союзівці

Деякі з учасників зустрічі на Союзівці

Союзівка. — Відколи при Головній Канцелярії Українського Народного Союзу встановлено Відділ братської діяльности на чолі з Мартою Кордубою, питанню молоді і молодих членів УНС присвячено значно більшу увагу, як це було досі, з наміром, експериментуючи й уводячи все нові й нові програми, заохотити молодих українців і українок вступати в члени УНСоюзу, читати його видання і включитися в українське зорганізоване життя.

Згідно з напрямними цього Відділу братської діяльности УНС, відбулася наприкінці жовтня на Союзівці зустріч молодих, що їх запросила М.Кордуба на таку неформальну зустріч — дводенні будуючі розмови про питання, які найбільше цікавлять і „болять" нашу молодь. Запрошеними були представники молодечих організацій і молоді активісти з Відділів УНСоюзу.

Зустріч, яка тривала в суботу, 31-го жовтня, й неділю, 1-го листопада, привабила щоправда лише десяток осіб, але це невелике число людей переговорило багато тем і ухвалило чимало корисних кроків, які вони будуть здійснювати в майбутньому, особливо ж під час другої подібної зустрічі, яка плянується на кінець місяця січня, і сподівано — з трохи більшим числом учасників.

У привітній атмосфері оселі УНСоюзу з її незмінним господарем Володимиром Квасом, що для багатьох молодих українок, як Марта Кордуба, за її власним визнанням став „другим батьком", молоді гості Союзівки — дискутанти обговорювали в жвавій і глибокій виміні думок такі питання: пристосовування молоді до змін у житті українських поселень; брак порозуміння поміж старшими й молодшими українцями, особливо поміж політично настроєною старшою групою українських поселенців, які все ще себе уважають „еміґрантами", і третім та четвертим поколінням американців українського походження; різниці поміж міським і неміським життям; потреба так скеровувати родинне життя в мішаних подружжях (що все частіші і частіші поміж молодими людьми в Америці, українців включаючи), щоб подруги не-українці могли внести і свою цеголку в будову українського етнічного життя на поселеннях. Було говорено про завдання молодечих організацій поміж іншими завданнями зорганізовувати і дбати про нагоди й можливості молодим українцям знайомитися поміж собою і закладати однонаціональні подружжя, і нарешті про болючу справу — поділ в українській громаді, який наступив після XIII Конгресу Українців Америки.

Кожне з цих питань було всебічно обговорено. Присутні переважно прийшли до висновку, що в багатьох випадках слід уникати осуду, а радше приймати різноманітну дійсність такою, як вона є, різноманітною. В інших питаннях — намагатися шукати і надалі шляхів для праці для спільного добра всієї української громади.

У цій зустрічі брали участь: Зенон Василів, Орися Ганушевська, Марта Кордуба, Меланія Лоренс, Олександер Непрель, Наталія Павленко, Джозеф Полак (не-українець, активний у молодечому Клюбі УНС у Перт Амбої), Тереса Тізіо й Андрій Шевченко.

Зацікавлені цією програмою молоді союзовці, бажаючі взяти участь у наступній зустрічі в січні, повинні ввійти в контакт з Мартою Кордубою: Fraternal Activities Office, Ukrainian National Association, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІОЛІСТ — ЧЛЕН СЛАВНОЇ ОРКЕСТРИ

Ня Йорк, Н.Й. (Т.Т.Ю.). — Правдоподібно, чи не одинокий тепер український віоліст у ЗСА, колишній визначний учень св.п. Володимира Цісика в УМІ, пізніше славозвісного вчителя гри на скрипці в Джульярд школі, І. Ґаламіяна, Юрій Вожаківський, який був членом американського смичкового квартету в Білому Домі у Вашінґтоні, а останньо грав на віолі в квартеті „Ню Ворлд", перейшов на працю з правом соліста до відомої камерної оркестри Сейнт Пол. Диригентом її є славний скрипаль і віоліст Пінчас Зукерман. Оркестра ця дає успішні концерти по більших містах ЗСА. В Ню Йорку концертувала вона вже кількакратно цього року: в Карнеґі Голл 15-го і 22-го листопада, а в давнішій Філармонії, тепер А.Фишер Голл, 18-го листопада. В цій же залі виступатиме вона ще цього сезону 28-го лютого 1982 року.

ТОРЖЕСТВА В ПАРАФІЇ ВСІХ СВЯТИХ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н.Й. — Українська православна церква Всіх Святих при 206 Схід 11-та вулиця інформує, що в суботу, 12-го грудня ц.р., Владика Андрій, Архиєпископ УПЦеркви в Америці, відправить Архиєрейську Службу Божу в сослуженні численного духовенства о год. 10-ій рано. Після Богослуження у церковній залі відбудеться обмежений ювілейний бенкет на пошану 80-ліття від дня народження і 50-ліття душпастирської праці Владики Андрія.

Проєкт в Ню Джерзі...

(Закінчення зі стор. 1)

особливо фотоесей зробити „пересувною виставкою", щоб з цим проєктом познайомилася якнайбільша кількість українських і інших громадян стейту Ню Джерзі і сходу ЗСА.

Перша частина **проєкту** — фотоесей, що його вже розпочав виконувати один з найчільніших мистців-фотографів стейту д-р Доналд Локута з Кін коледжу, охоплює документально народне життя українських поселенців у стейті Ню Джерзі. Для цього фотограф-мистець відбуває і відбуватиме поїздки скрізь по північному Ню Джерзі, приглядаючись, нотуючи, утривалюючи на фотоплівці типові характеристики українського етнічного існування.

Здійснюванню цього проєкту, як і іншим частинам проєкту, допомагають знавці фолкльору і студенти відповідних ділянок етнічних студій. Ці студенти переходять практичний вишкіл з таких дисциплін чи департаментів університету: студій про Америку, департаменту мистецтвознавства, іноземних мов і літератур, історії, музейництва, музикознавства і подібного.

Фотоесей по-можливості зупиниться на таких кольоритних народних традиціях, як свячення пасок на Великдень, писання писанок у Великодню суботу, виведення гагілок і веснянок у неділю Великодня, „обливаний понеділок" з його гумором; поминки на українському кладовищі в Савт Бавнд Бруку, де все ще плекається старовинний звичай споживати свячене навколо могили рідних, похованих там, — це все з Великоднього циклу святкувань.

Не забуде фотоесей про Різдвяний цикл, з Свят-Вечором, „дідухом", колядуванням і щедруванням, Меланкою, Василієм і Водохрещам. Але не тільки народні вірування й обряди утривалить цей фотоесей. Він цікавитиметься насамперед щоденним етнічним життям української родини з її намаганням утримати своє притаманне українське і в змінному сучасному американському світі.

Фотоесей буде служити тлом для виставки народного мистецтва, що відкривається у Робсон галерії теж 27-го березня і триватиме до кінця квітня. Матеріяли на виставку постачить СУА; переважно це будуть експонати з Українського Музею в Ню Йорку.

Тут проф. Т. Гунчак, згадуючи неоціненну допомогу в українських фестивалях, що їх кілька здійснено в Ратґерс університеті в останніх роках, віддав належне українському зорганізованому жіноцтву, без допомоги якого „не можна було б провести жодного з цих фестивалів".

Другим складником проєкту буде симпозіюм. Він має дві частини

Першою частиною симпозіюму керуватиме проф. Т. Гунчак. Її назва: „Історичний і соціологічний контекст". Окремі доповіді на відповідні теми виголосять: д-р Роберт В. Климаш, визначний канадський учений: „Український фолкльор у Канаді"; проф. Ігор В. Зєлик з Сітон Голл університету: „Асиміляція проти традиції: українці в З'єднаних Стейтах"; Дора Рак: „Українці Ню Джерзі від першого поселення досьогодні".

Другу частину симпозіюму очолюватиме д-р Д. Коген. Її назва: „Українсько-американський народний вияв". Тут виступить бандурист і викладач з Ратґерс університету Юліян Китастий з доповіддю „Бандура: поява клясичної традиції"; етнограф Зенон Ілків — знавець української народної символіки, говоритиме про „Символізм в українських писанкових взорах", і мгр Любов Волинець дасть доповідь про „Українське декоративне печиво, обрядові рушники і вишивання". Після обох частин передбачений час на запити й дискусію.

Згадані три частини проєкту „Громада: українське народне життя в Ню Джерзі" — фотоесей, виставка народного мистецтва і симпозіюм, мають з „ґренту" фінансову базу під собою, а про кошти на дві інші частини проєкту — про фестиваль і концерт народної музики, треба ще потурбуватися, бо дотація на ці імпрези не передбачається. Ці кошти д-р Гунчак, власне, старається дістати з інших джерел.

Не покритий грошово теж задум видати ілюстрований каталог для проєкту. Була спочатку думка видати своєрідний довідник-книгу, але згодом, — каже проф. Д. Коген, — зупинилися на формі каталогу, який є більш доступний для ширшого читача, бо більш ілюстрований і писаний доступнішою мовою, як книжка-довідник. Крім того надрукувати каталог можна швидше, а видати книгу забрало б принаймні рік часу.

Фестиваль і концерт також вже набирає конкетних форм; виконавці переважно дали свою згоду. Це будуть дійсно народні імпрези з троїстими музиками, поліфонічною музикою і співом та багато іншого цікавого.

Все у проєкті скероване в головному напрямку — вивчення етнічности. Рівень його — середньошкільний і університетський, щоб зацікавити учасника доступністю проблематики, заінтригувати його вмілим поєднанням багатьох елементів народного життя в одній суцільній імпрезі.

Народне життя в стейті багате й різноманітне; українське життя — пребагата частина його. І якраз тому український проєкт був вибраний у академічному році 1981/1982 університетом для спеціяльного опрацювання. Д-р Коген зокрема підкреслив особливо інтенсивне українське відчуття етнічної ідентичности. Це імпонує в стейті іншим етнічним групам. Українська зорганізованість також викликає в людей, зацікавлених справою збереження етнічности, подив.

Еміґранти з України скеровувалися вже давно за море, і в ЗСА — вони йшли в трьох напрямках: стейти Пенсильванія, Ню Йорк і Ню Джерзі. „Тепер, — сказано в матеріялах проєкту, — тут у стейті живе приблизно 75,000 українців з головними скупченнями Мейплвуд-Ірвінґтон-Вейлсбурґ і Клифтон-Пассейк. Тут є біля 175 організацій українців, що вичислені в Нюджерзькому Етнічному Показникові з 1978 року".

І ось ця рухлива й повна життя українська група з Ню Джерзі тепер є в полі зору студентства і відповідних стейтових установ і її життя — українське народне життя, стало змістом цього проєкту, що його, — як вже бачимо, — підготовляють спільно УНСоюз, СУА, Ратґерс університет і Програма Народного Життя з Нюджерзької Історичної Комісії з фінансовою допомогою Нюджерзького Комітету гуманностей.

Не лишня тут у підсумку рефлексія, підказана д-ром Т. Гунчаком: за цих лише 30 років у ЗСА, відколи приїхала до Америки нова хвиля української еміґрації, сталися великі зміни у ставленні пересічного американця до етнічности, як такої. Колись навіть розмовляти по-українському чи якою іншою мовою „етніків" було начебто „протиамериканським" виявом, а тепер український проєкт здійснюють самі американці — американські студенти і фінансується його львину частину на урядові фонди, здобуті завдяки таким приятелям українців, як д-р Коген та інші люди доброї волі з цих згаданих тут установ.

Проф. Коген сам, відколи зайнятий працею в координуванні Програми американського народного життя, включно з українським, каже, що багато скористав і навчився. Тепер йому яснішi стали його власні етнічні традиції, бо його батько також походив з України і засвоїв деякі народні українські звичаї, хоч сам був відмінного походження і віри. Це саме можна сказати і про інших американців не-українців, що стоять близько проєкту: взаємопроникання і взаємозбагачення цінне й корисне.

Концерт української...

(Продовження зі стор. 2)

себе природну, щиру усмішку. Тенор Богдан Чаплинський, тембр голосу якого, перед кількома літами, подобався мені більше, як тенор Паваротті, втратив свободу тону, горлує в середниці і форсує в горішніх позиціях. Він мусить щось чинити, щоб позбутися цього лиха, бо шкода справді гарного голосу. Музично зробив він значний поступ.

Надзвичайно добре вив'язався бас Леонід Скірко. В нього свіжий і звучний голос і він поставою та виглядом робить враження оперового співака. В „Запорожці" випав він дуже добре. Дещо менше корисне враження залишились з „Купала", бо там треба мати гарну, гнучку кантилену, а його голос ще часом трохи сирий. Та це пильними вправами можна вигладити.

Звичайно, що замість співати спокійно, як всюди водиться у західньому світі, співаки пробували „грати" на концертовій сцені, що робить не переконливе і радше гротескове враження

Кінчаючи належить, обов'язково, звернути ще увагу на ті точки програми, що мали виїнякову цінність і їх виведено найбільш успішно. Першою такою точкою була одноразова увертюра з Лисенкового „Тараса Бульби", в незрівняно кольоритній інструментації Л. Ревуцького, де оркестра і хор із піснею „Засвистали козаченьки" заблистіли дійсно своєю мистецькою, викінченою досконалістю і буйністю розмаху. Іншою знаменитою точкою була сцена з другої дії Вахнянинового „Купала", де і солісти розспівавшись в дуеті, терцеті і квартеті, прозвучали краще, як де інде. Пам'ятним залишиться декрещендо хору, без оркестри вже, доведене в піяніссімо до повного, мистецького занику.

По ефектовній, кінцевій точці, сцені „Вечорниць", з опери М. Аркаса „Катерина", в добрій інструментації Зенона Лавришина, публіка вчинила ансамблеві і диригентові стоячу овацію.

Теодор Терен-Юськів

ПІСЛЯ ЗГОДИ АМЕРИКАНСЬКОГО КОНҐРЕСУ на продаж 40 літаків типу Ф-16 Пакістанові міністер оборони Індії заявив у парляменті Індії, що його уряд збільшить відповідно свою бойову готовість і закупить додаткову кількість зброї. Пакістан потребує модерної зброї для оборони проти Совєтського Союзу, який окупував Афганістан і загрожує тепер безпосередньо Пакістанові. Совєтські дивізії стоять на границях Пакістану, а совєтські літаки перелітають пакістанський кордон і нарушують суверенність пакістанської території, обстрілюючи, а навіть бомблячи.

В РЕСПУБЛІЦІ ГОНДУРАС, відбулися вибори президента. Згідно з конституцією тієї країни президент не лише має репрезентативні функції, але також впливає на номінацію членів уряду і на його політику. Цим разом на президента обрано д-ра Суазо Кордову, правого ліберала, який дістав 54 відсотків усіх голосів. Від 1972 року керували республікою Гондурас військовики. Військовики твердо обстоювали національну базу політики Гондурасу й протиставилися просякненням впливів СССР в цю полосу Америки, а зокрема виступали активно проти спроби Куби інтервеніювати й втручатися в життя інших американських держав. Новообраний президент Кордова підкреслив, що він також стоятиме на базі вимог національної політики, утримувати й зміцнювати зв'язки з ЗСА, а внутрі головну увагу буде присвячувати господарським питанням та піднесенню життєвого рівня населення. Для цього він потребуватиме допомоги зі закордону й він сподівається, що значну частину допомоги він отримає від ЗСА. Військове командування Гондурасу, заявило, що коли б чужі сили знову намагалися вникати у внутрішні справи республіки й ширити фермент, вони вживатимуть відповідних протизаходів.

Музичне матіне молодих талантів

У неділю, 8-го листопада ц.р., відбулося традиційне вже ,,Музичне матіне молодих талантів" в залі Українського Інституту Америки, яке щорічно влаштовує 72-ий Відділ Союзу Українок Америки, і на який прибуло також багато молодих слухачів.

Концерт розпочала 13-річна піяністка Надя Богачевська, про котру в програмі написано, що вона є стипендисткою ,,Ню Йорк Манґеттен Скул оф Мюзік" кляси Розети Ґудкайнд. Надя часто виступала у радіопрограмі для талановитих дітей. У тому самому році вона була фіналісткою у Концертовому конкурсі. Два роки пізніше, вона здобула перше місце у цьому конкурсі, граючи фортепіяновий концерт А-дур зі Симфонічною Оркестрою Манґеттен Скул оф Мюзік. Минулого року Надя виступала з рамени Ліґи учителів музики Ню Иорку у Камі - Голл цього міста.

Програма Наді складалася зі сонати Ф-дур муз. Гайдна, ,,Без тебе, Олесю" муз. Лисенка, Ноктюрн Ціс -моль Шопена, рапсодії оп. 79, ч.2, Ґ-моль Брамса, Скерцо е-моль Мендельсона і Токката Хачатуряна.

Надя — дуже музикальна дівчина і при уважній праці над удосконаленням своєї гри може осягнути успіхи. Швидкість у грі пасажів не справляє Наді жадних труднощів. Вона має глибокий тон і відчуття музичної лінії що приємно вражає у Токкаті Хачатуряна, котру вона, як також і Рапсодію Брамса, справді музикально заграла.

Хотіли б ми їй дещо порадити, а саме: у Сонаті Гайдна біги-пасажі повинні бути заграні дещо повільніше, стримано, що, очевидно, є багато трудніше, ніж ,,шурнути" по клавішах. Скерцо Мендельсона вимагає легкости удару і рівномірности темпу, котрий повинен бути швидким.

Молода співачка Марія Мандзій—Волянська є членкою і солісткою ансамблю ,,Промінь". Студії співу почала 1975 році у Мері Берґбіхлер. В 1978-79 роках вона студіювала в Еколь Нормаль де Мюзік в Парижі у проф. Поль Деренна Після повернення до Америки вона брала участь у вокальних семінарах під керівництвом Русель Оберлін і виступала у концертах в Гантер коледжі, де в червні 1981 року отримала ступінь бакалавра з музики й також нагороду Ладо. Тепер вона продовжує студії у Дебори Ізенберґ-Сурді.

У виконанні співачки ми почули ,,Хвилина музики" клясичний твір Г.Пурселя; ,,Молитва" Ґ.Форе; ,,Рожі Іспагану" Ґ.Форе; ,,Розповідь мишоловки" Г.Вольфа; неперевершене ,,Оріхове дерево" Р.Шумана; ,,Чого вода каламутна" і ,,У перетику ходила" М.Лисенка.

Марія Мандзій-Волянська має приємне ліричне сопрано, легкого забарвлення, яким вона легко володіє. Репертуар був вибагливий, що доказує, що молода співачка поважно ставиться до студій співу. У ,,Молитві" Форе голос її прозвучав кришталево-чисто, а у ,,Розповіді мишоловки" вона стилево передала гумор цієї пісні. Хотілося б почути у її виконанні Стеценка ,,Тихесенький вечір".

На жаль, М.Волянська не мала належного партнера до фортепіянового супроводу, бо молода піяністка Емілі Гришман не зуміла віддати стилю пісень Форе, ні краси акомпаньяменту Шуманського ,,Оріхового дерева", ані не збагнула рідкісного кольориту голосу співачки і своїм тяжким ударом вбивала ніжний голос співачки. Вона також не розуміла, що ,,джінси" і ,,пуловер" аж ніяк не годиться вбирати на сцену до виконання клясичної музики.

Це вже другий раз чуємо молоду українську співачку на концерті з невідповідним американським акомпаньятором. А тим часом маємо піяністів з молодого і старшого покоління, котрі у світовій вокальній літературі обізнані і досвідчені і могли б молодих солістів підтримувати у їхніх мистецьких задумах.

Завдяки старанню Анни Безкоровайної 72-ий Відділ СУА приготовив перекуску для гостей, з якої після концерту всі радо скористалися, бо це дає нагоду зустрінутися і побалакати зі знайомими та познайомитися із незнайомими людьми, що важливо для нас, які живуть поза батьківщиною.

Калина Чічка-Андрієнко

Інж. В. Фещенка нагороджено золотою медалею

Інж. В.Фещенко-Чопівський

Інж. Володимир Фещенко-Чопівський в своєму молодечому житті немало наслухався оповідань від свого батька про боротьбу українського народу з окупантами нашої батьківщини. Він дуже добре зрозумів, за що боровся його батько у рядах славної Армії УНР, тому постановив собі, що буде завжди працювати для добра свого народу і батьківщини.

Навчання інж. Фещенко-Чопівський почав у Польщі потім продовжував в Чехо-Словаччинні і в таборах ДП, а коли пощастило йому разом з батьками виїхати до ЗСА, він закінчив свої студії інженерії-електроніки в Чикаґо. Бувши в Американській Армії, при кожній нагоді ширив правду про Україну і боронив її честь.

Вийшовши з війська, він включився в американську політику, бо, як він твердить, ,,ми українці не є другорядними громадянами Америки, ми маємо такі самі права як ірляндці, жиди, поляки чи італійці, але нам треба включитися у життя і політику американську, тоді з нами будуть рахуватися і поважати нас". Він в американському оточенні завжди підкреслює своє українське походження

Інж. В. Фещенко-Чопівський, який приїхав до Фініксу, зараз включився в українське життя. Став членом Української Православної Церкви і довго був головою церковної управи. Він був співтворцем Відділу УККА і довгий час його головою, основником і головою Українсько-Американської Кредитової Кооперативи, основником Організації Поневолених Народів і є її головою від заснування.

Як творилася Світова Антикомуністична Ліґа (ВАКЛ), він брав участь в першій світовій конференції і був одним із перших членів-основників та брав участь ще в інших 11-ох світових конференціях ВАКЛ-у.

Володимир є членом Аризонської національної безпеки, з рамени якої він майже щотижня дає доповіді по американських установах на тему Совєтського Союзу а при тім—про поневолені народи й Україну.

Інж. Володимир Ф. Чопівський є одним з ініціяторів т.зв. ,,Юнайтед Стейтс Фрідом Ліґ", яка входить в склад ВАКЛ і яку очолює ген. Джан Сінґлавб, а Володимир є генеральним секретарем.

За всі його заслуги для добра своєї нації і активної праці для добра Америки його нагороджено золотою медалею. Цю медалю дала йому одна із дуже патріотичних і впливових організацій в ЗСА, яка має свої відділи по всіх більших містах Америки—,,Дочки американської революції". До речі, членами цієї організації можуть бути тільки жінки, які посередньо споріднені з колишніми активними учасниками американської революції.

Кандидатом на здобуття золотої медалі може бути особа, яка одержала американське горожанство через натуралізацію і чимось прислужилася для добра Америки і свого народу, з якого походить. Таких кандидатів в ЗСА було 599 і цим разом медалю здобув наш земляк інж. Володимир Фещенк-Чопівський.

Дня 8-го жовтня ц.р. в полудневих годинах в одному з найкращих клюбів у Фініксі відбулися сходини-обід відділу організації Дочок американської революції, на якому були присутні всі членкині відділу, представники головної управи ДАР і запрошені українські гості: о. Мирослав Колодій, парох УКЦ, батьки інж. Володимира Ф. Чопівського, Ольга і Григорій Сливки, подружжя Дмитраші з Чикаґо, Роман Бадинський, інж. Іван (Сяхо) Савицький і Ярослав Росола.

За почесним столом засіли члени управи відділу ДАР, представниця головної управи, інж. Володимир Фещенко-Чопівський зі своєю дружиною Ґенею. Представниця головної управи заявила, що їй припала велика честь вручити цю ,,Золоту Медалю" чесному американському громадянові українського походження Володимирові Чопівському. Вона прочитала біографію інж. В.Ф.Чопівського і вручила йому медалю, а потім попросила його до короткого слова.

Інж. В.Ф. Чопівський подякував за велику честь, яку дала йому Організація Дочок Американської революції призначивши йому цю медалю. Він сказав, що й надалі буде працювати для добра ЗСА і народу, з якого він походить.

Представивши своїх гостей-українців, він виголосив коротку промову на тему американської політики супроти Совєтської Росії Інж. В.Ф. Чопівський, між іншим, заявив, що совєтський колос—це сила загарбаних 15 держав, кожна з яких має свою релігію, свою мову, культуру, звичаї і обичаї, а російська мова накинена їм силою. Особливо українці, яких є 50 мільйонів, а майже половину їх Росія вигнала з рідної землі на примусові роботи і концентраційні табори примусової праці на Сибірі, а на їх місця заселює росіян. Таке ,,переселювання" відбувається і в інших республіках СССР.

Оплесками і вставанням з місць прийняли присутні це коротке слово інж. Володимира Фещенка-Чопівського. Голова місцевого відділу подякувала за дуже добрий, короткий, інформативний реферат і тішиться тим, що якраз у Фініксі знаходиться така культурна людина, яка заслужила ,,Золоту медалю".

На цьому сходини закінчено, але ще довго розмовляли членкині організації ДАР з українським гістьми, цікавлячись нашими поглядами на американську політику. Представниця з Гюстону, Тексас, запросила інж. В.Ф.Чопівського з доповіддю до свого Відділу до Гюстону.

Дай Боже, щоб ми мали більше таких людей, як інж. В.Ф.Чопівський. Українська громада складає інж. В.Ф.Чопівському гратуляції і бажає йому многоліттєвія та успішної праці.

Присутній

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСО ,,ТРИЗУБ"—,,ЛОНКРЕСТ" СК 2:1

Успішно розпочала серію гор за аматорську чашу ЗСА І-ша дружина копаного м'яча ,,Тризуб". В першій зустрічі, що відбулася на виїзді 15-го листопада ц.р., ,,Тризуб" елімінував ,,Лонкрест" СК вислідом 2:1. Переможні ґолі для ,,Тризуба" здобули: Б.Санторо в першій половині і Дж. Мек-Алістер після перерви.

Чергові змагання в цій серії ,,Тризуб" відбуде на власній площі вже в наступну неділю. Суперником нашої дружини буде клюб ,,Портуґіс" з Бетлегему, Пенсильванія. В чергових ліґових змаганнях молодші юнаки ,,Тризуба" (14-ть років і нижче) здобули перемогу з юнаками ,,Баєрн" вислідом 6:1. Переможні ґолі для ,,Тризуба" стріляли: М.Качай - 2, Дж.Колл - 2, І.Бородяк та М.Савицький.

Учнівська дружина ,,А" зазнала поразки з учнями ,,Данубії" вислідом 1:4, а дружина ,,Б" з учнями ,,Парквуду" високим вислідом 0:8. Наймолодші ,,Тризубівці" програли свою зустріч з новаками ,,Торесдейл" вислідом 0:4.

Л.Костюк

ЖІНОЧА ВІДБИВАНКОВА ДРУЖИНА ,,Ч. СІЧ" ВЗЯЛА УЧАСТЬ В ТУРНІРІ ЮСБВА

Продовжується відбиванковий сезон 1981-82 для жіночих і чоловічих дружин в східній секції Відбиванкової Асоціяції ЗСА. Один із чергових турнірів тієї Асоціяції для жіночих дружин відбувся в неділю, 22-го листопада ц.р., в Нюарку в місцевій залі Технічного Інституту. В цьому турнірі взяло участь 10-ть найкращих дружин зі чотирьох стейтів: Ню Джерзі, Ню Йорку, Пенсильванії і Конектикат. Живучість української відбиванки в ЗСА репрезентувала єдина українська дружина, якою була ,,Ч.Січ". Згідно з традиційним правилом, на початку гри проходили в двох підгрупах і по закінченні їх дружини, що зайняли кращі місця, продовжували змагатися в півфіналах і фіналі. ,,Ч.Січ", що цим разом виступила без кількох своїх чолових змагунок, перемогла клюб ,,Биґ Епл" Ню Йорк 15:9, 15:5, ремісувала з пізнішим фіналістом турніру ВК ,,Воррен" 8:15, 15:13 програла з ,,Рінґвуд" Ню Йорк 12:15, 13:15, ВК,,Мастерс" Ню Йорк 11:15, 9:15 і, зайнявши третє місце, не ввійшла до півфінальних гор. У складі дружини в цьому турнірі висрупали: С. Моравська, Л.Тицька, І.Дармохвал, П.Мальоні, М. Ганич, Х.Терлецька, І.Шеремета і С.Льоренсія. Тренер Павло Гейлі. Бракувало перешкоджених з різних причин: Х.Басняк, П.Котляр, Л.Плячик і Н.Басняк.

ДРУЖИНИ УСВТ ,,Ч.СІЧ" — УЧАСНИКИ ТУРНІРІВ У ЗАКРИТИХ ЗАЛЯХ

Як і в минулих роках дружини копаного м'яча УСВТ ,,Ч.Січ" візьмут участь в турнірах, які проходитимуть на протязі зимових місяців у закритих залях. Перша дружина змагатиметься в турнірі ,,Віторійо Поццо", що його влаштовує Італійсько-Американська Ліґа в залі Арморі в Елизабеті. В цьому турнірі беруть участь 32 дружини з кількох Ліґ стейтів Ню Джерзі і Ню Йорку. В минулому році ,,Ч.Січ" закінчила цей турнір на третьому місці.

Учнівська дружина під проводом Богдана Кравчука і Андрія Ґбура виступатиме в турнірі ,,Адідас", який проходитиме в спортовій залі середньої школи ,,Коломбія" в Мейплвуді. В цій же залі відбуватиметься турнір новацьких дружин, між якими виступатиме новацька дружина ,,Ч. Січ" під проводом Богдана Іванкова.

(от)

ВІСТІ З УКРАЇНИ УКРАЇНСКІ КОШИКАРІ В ЧВЕРТЬФІНАЛІ ЗА ЧАШУ ЕВРОПИ

У чергових кваліфікаційних кошиківкових змаганнях за чашу володарів чаш европейських країн в 1/8 фіналу, що відбулися в столиці України Києві, славна українська дружина ,,Будівельник" з Києва перемогла вдруге ,,Динамо" Букарешт, Румунія, цим разом низьким вислідом 68:59. В попередній зустрічі в Букарешті українські кошиківкарі перемогли вислідом 76:70.

Елімінувавши цю румунську дружину, українські кошиківкарі авансували до чвертьфінальних гор за цю чашу. В звітових змаганнях, які згідно з висловленою опінією тренера -Вдовиченка в ,,Будівельника" слабше своїх можливостей заграли змагуни офензивної лінії, найбільше точок здобули: Рижик і Білостінний по 20-ть, Брабов'ян - 12 і Давид - 11. Крім цих кошиківкарів, у складі дружини виступали: Ткаченко, Колежук, Рижів, Мартинів і інші.

В цьому році у змаганнях за чашу Европи беруть участь 23 клюби з різних країн східньої і західної Европи. Київський ,,Будівельник", що в своїй історії п'ятикратно здобув віцечемпіонат СССР і чотирикратно бронзові нагороди, вперше змагається за чашу Европи. Виступаючи на пресовій конференції післю згаданих змагань, тренер ,,Динамо" Букарешт Дан Нікулеску, між іншим, заявив:.. ,,Дві поразки з невеликим розривом у боротьбі з таким сильним клюбом як ,,Будівельник" почесний вислід для нашої дружини..." Щодо київського клюбу, то йому, гадаю, до снаги побоpотися з такими ,,великанами", як ,,Сінудін" Болонія, Італія, ,,Реаль" Мадрид, Еспанія, ,,Цибон" Югославія за чашу Европи..."

УКРАЇНСЬКІ ВАЖКОАТЛЕТИ—ПЕРШУНАМИ

У так званому турнірі ,,Дружба", що недавно пройшов в Гавані, Куба, 18-річний Сергій Мартиненко з Донеччини у вазі 67.5 кг., і студент Юрій Юрченко з Львова у вазі 110 кг., здобули звання першунів. Обидва українські юнаки виступали в складі збірної СССР, яка в дружиновому рахунку зайняла після Болгарії друге місце.

Пам'яті д-ра Івана Пирога

Св.п. д-р Іван Пиріг

Дня 23-го грудня 1980 року у шпиталі Бюллінгтон Меморіял в Мавнт Голлі, Н.Дж., помер на удар серця д-р Іван Пиріг.

Іван Пиріг народився 26-го листопада 1913 року в селі Торгів, повіт Золочів, Україна, де й одержав початкову освіту; середню освіту — в українській гімназії в Золочеві, після чого навчався два роки у Богословській Академії у Львові.

Під час совєтської окупації І.Пиріг учителював у Торгові, а в часі німецької окупації працює в управі міста з посадником П.Олиськевичем в Золочеві і у Народній Торговлі. В 1943-му році одружився з Зіновією О.Гриценко в Золочеві, в 1944 році переїжджає з родиною до Старого Самбору, а відтак з транспортами через Словаччину до Австрії.

В Семерінґу біля Відня в сенаторії д-ра Шпуля жив з родиною один рік, опісля переноситься до Кіцбігелю, а потім до Ляндеку, табору для переселених осіб. В 1945 році вписується в університет Леопольда Франзена у Інсбруці, Австрія, де в 1949 році одержав науковий ступінь доктора філософії. В цьому самому році восени переїжджає з дружиною і трьохрічним сином Романом до Америки. Тут працював у компанії охолоджувачів у Бруклині, Н.Й. і рівночасно вписався на студії у Лонг Айленд університет (1956-64 роки), де одержав науковий ступінь маґістра клінічної психології. Клінічну практику відбув у клініці в Бруклині від 1963 до 1965 року.

В 1965 році починає працю д-ром клінічної психології в стейтовій школі — заведенні для недорозвинутих в Ню Лісбоні, Н.Дж., де й працював до останнього дня свого життя.

Св.п. д-р Пиріг був пластун на рідних землях; був він членом цілого ряду українських установ: Товариства ім. Шевченка; Українського Інституту Америки; Парохіяльного комітету в Південному Бруклині, а останньо — членом парохії св. Михаїла в Черрі Гиллс, Н.Дж., Українського Музею в Ню Йорку та членом Американських Професійних Асоціяцій.

Невимовно болячим ударом для родини була така несподівана його смерть. Покійний д-р Іван Пиріг залишився для нас символом скромности, послідовної інтенсивної праці і доброти.

С.Пончишин

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 13-го ГРУДНЯ 1981 р.

Карнеґі, Па. Річні загальні збори Т-ва ім. Ів. Франка 481-ий Відд., в авдиторії укр. кат. церкви св. Трійці. На порядку нарад: звіти урядовців Відд. та вибір урядовців на 1982 рік. — Гелен Возняк, секр.

Чикаґо, Ілл. Річні збори Б-ва свв. Петра і Павла, 220 Відд., о год. 6-ій веч. в дол. залі церкви Рождества Преч. Діви Марії, 4952 South Paulina St., Chicago, Ill. Проситься всіх членів обов'язково прибути. — П. Ґут, предс., Ед Блідий, секр.

Дітройт, Миш. Річні загальні збори Т-ва ім. гетьмана І. Мазепи, 183-ій Відд., о год. 1-ій по пол., в залі УНДому при 4655 Мартін вул. На порядку: звіти — Управи, К. Комісії і делеґатів до Установ, дискусія над звітами і вибір нової Управи на 1982 р. Якщо на означену годину не явиться відповідна кількість членів, збори відбудуться годину пізніше, без огляду на кількість присутніх. Всіх чл. запрошуємо до участи. — Д. Кошильовський, гол., П. Залуга, фін. секр., Б. Фльорчук, рек. секр., Анна Лісіца, касир.

НЕДІЛЯ, 20-го ГРУДНЯ 1981 р.

Дітройт, Миш. Загальні річні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя — 292-ий Відд., о год. 1:30 по пол., в УНДомі. Просимо всіх чл. Відділу прибути на збори. — Т. Тимочко, гол., С. Федик, фін. секр.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!